štev. 53. Poštnina plačana v gotovini. Ljubljana, dne 9. decembra 1925. Leto VII.

Kmet, delavec in obrtnik naj bodo narodu vodnik!

Izhaja vsako sredo.
Naročnina:
za celo leto Din 30·—
za pol leta „ 15·—
za inozemstvo
za celo leto Din 50·—
Inserati po tarifu. - Pismenim vprašanjem naj se priloži znamko za odgovor. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Kmetski list

Glasilo „Zveze slovenskega kmetskega ljudstva“.

Vsakdo užívaj vse sadove svojega dela in marljivosti!

Rokopisi se ne vračajo. — Plača in toži se v Ljubljani. — Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ulici štev. 7. — Telefon inter. št. 506. — Račun pri pošt. čekovnem zavodu št. 11.568.

Zbor zaupnikov v Mariboru.

V nedeljo dne 13. decembra se vrši **zbor zaupnikov „Zveze slov. kmetskega ljudstva“ v Mariboru** ob 10. uri dopoldne v veliki dvorani Narodnega doma. Pristop dovoljen z vabili. Vabila oddajajo krajevne organizacije in tajništvo ZSKL v Mariboru. — Na zboru poročata g. minister Štefan Radić in posl. Pucelj.

Iz Radićeve torbe.

Odpravljene izvozne carine. — Znižanje davkov. — 1 milijon dinarjev za štajerske posojilnice. — Kmetska politika v državni upravi.

Tista ljubljanska frakarija, ki je časih mislila, da je mogoče vleči kmeta z gosposkimi frazami in pomalanim papirjem, je posebno huda na kmečko misel in naravno na tov. Št. Radića, kot našega najmočnejšega voditelja, pa še najbolj. Dolga leta so ga slovenski javnosti predstavljali kot demagoga in zapeljivca kmečkega naroda, kot sebičneža ali častihlepnega abnormalnega človeka ali celo kot izdajalca in največjega drž. škodljivca. In še danes bi ljubljanska »Jutrova« ko »Slovenčeva« frakarija rada vzdržala vero v slovenskem ljudstvu, kakšna nesreča bi to bila za Slovenijo, če se v celoti odloči za Radićevo politiko. Za vodilne gospode obeh nam nasprotnih strank gotovo, ker jim bo potem odklenkalo. Zdrav narodov razum pa je že našel svojo pravilno orijentacijo in ni več daleč čas, ko bodo oboji naši nasprotniki v Sloveniji to, kar po svojem delu odnosno nedelu tudi v resnici zaslužijo.

Ko je letošnje pomladi naša SKS šla po edini pravi poti k hrvaški seljački stranki in se ž njo zvezala, ni bilo vpitja ne konca ne kraja, ne pri eselesarjih, ne pri Žerjavovcih. Oboji so se gnali na vse pretege dokazati največkrat slabo informirani slovenski politični javnosti, kakšna napaka, je to in kakšna nesreča ji bo sledila. Zlasti moja oseba je bila izpostavljena vsem mogočim napadom in vsestranskemu ognju z besedo in podobo, v tisku in na shodih. Hvala bogu in moji zdravi naturi, da ne morejo imeti slične kanonade nobenega učinka, če vem, da sem na pravem potu! Naj omenim le, da mi je v obilici karikatur iz one dobe ugajala posebno ona, ko so me naslikali, kako me nosi sedanji naš minister prosvete v hrvaški kmečki obleki v svoji veliki hrvaški torbi. Ne zaradi ideje, še manj zaradi izdelave, nego zato, ker sem vedel, da bo bodočnost to karikaturo krvavo osmešila. Moji otroci so to uganili, pa so jo dali lepo preslikati na desko in so mi jo poklonili za god. Visi na steni in kadar se ozrem na njo, se spomnim žalostne politične kratkovidnosti uboge Slovenije.

Jaz pa, ki sedaj — po fantaziji karikaturista — v tej udobni in za mene in moje politične prijatelje dovolj veliki torbi prav dobro sedim in ne samo sedim, nego delam prav tako, kakor smo bili začeli s tovariši leta 1921, smatram za dolžnost, da za letošnjega Miklavža naštejem vsaj najglavnejše stvari, ki sem jih mogel iz Radićeve torbe dati slovenskemu volilcu.

Prvi in največji uspeh kmečke politike so

izvozne carine,

ki so stopile v veljavo 1. decembra. Po tej odredbi odpadejo izvozne carine na vse kmečke pridelke, živine, konj, prašičev, težkih in mladičev itd. Okrog 200 milijonov dinarjev je plačeval kmet letno do 1. decembra samo na izvoznih carinah državi. Od mladega plemenega prašiča ali celo od dojenčka 330 Din. In ko se je prvič pojavila naša stranka v parlamentu, je znašala izvozna carina 1000 Din, od vola celo 2000 Din in konji so bili celo zabranjeni za izvoz. Kolik napredek in to proti volji gosposkih strank, ki so imele vso moč v svojih rokah. Z odpravo izvozne carine pa se bo zopet dvignila zlasti naša svinjereja, ki je bila z dosedanjo gosposko politiko čisto ubita. Zlasti Žerjavovih carin je za vslej konec in nikoli več ne bo kmet tako neumen, da bi volil svoje sovražnike!

Drugi veliki uspeh, ki smo ga Slovenci dobili iz Radićeve torbe, je

znižanje davkov.

Kaj vse so eselesarji porabili črnila po svojih »Domoljubih« in koliko hripavih besed po shodih proti davkom! Celo dr. Žerjav je pričel zadnje čase pisati proti davkom, a ni z mezincem ganil, ko je bil minister, da bi se tudi resnično zmanjšali. Eselesarji pa so zaigrali tako spridom ves ugled, da jih že noben človek več ne posluša in vse beži v klube in na hodnike, če se le pojavi eselesarski poslanec na govorniški tribuni. Sedem let so vsi proračuni in vse dvanajstine samo poviševali davke, iz Radićeve torbe pa smo po sedmih letih prvikrat dobili znižanje. In sicer smo odpravili komorski in invalidski davek na dohodnino vsem onim, ki plačujejo še kak drug direkten davek. V Sloveniji se bo to poznalo za težke milijone na leto! Eselesarjem je kar sapo zaprlo od fovšarije, ko so videli, kaj smo dosegli. Nadalje se je znižal najmarinski davek v Ljubljani od 20 na 12%, ker je bil ravno ta davek v Ljubljani pretirano visok. Žerjav in eselesarji pa ne samo, da niso nič storili vseh sedem let zoper te davke, še proti so glasovali pri prvem in drugem glasovanju, a pri tretjem so iz sramote bežali iz dvorane.

Nadaljnji uspeh Radićeve torbe je, da se je brisal člen 20. finančnega zakona: Če bi bil ta člen sprejet, bi bilo 4000 najbednejših rudarskih delavcev, poškodovanih in onemoglih, vdov in sirot, brez vsake podpore. Z brisanjem tega člena pa sem dosegel, da jim ta dohodek ostane in sem tudi prepričal ministra železnic, da naj išče te prihranke rajši pri bogatih premogovnih družbah, ne pa pri izčrpanih siromakih. G. minister mi je to obljubil. Že za samo ta veliki uspeh mora biti danes v Sloveniji hvaležnih 4000 najsiromašnejših ljudi Zvezi slovenskega kmetskega ljudstva in Radićevi torbi. Brez teh dveh bi ne bil mogel storiti nicesar, kakor niso nič mogli storiti ne eselesarji, ne samostojni demokrati!

1 milijon dinarjev za štajerske posojilnice.

Radićevi torbi in Zvezi slov. kmet. ljudstva se morajo zahvaliti tudi tiste nesrečne slov. spodnještajerske posojilnice, ki so bile pri Verbandu v Gradcu. Z drugim obrokom od 500.000 Din jim bo za Miklavža izplačan en milijon dinarjev in zadruge ob meji bodo zopet začele dihati. Koliko je bilo besed, obljub in vpitja pri eselesarjih in samostojnih demokratih, a denarja sedem let nič; ko pa sem zlezel v Radićevo torbo, se je tudi ta globoka rana spodnještajerskih posojilnic zacelila. In zoper take koristne in dobre stvari eselesarji in Žerjavovci celo glasujejo! Ali bodo mogli še kdaj pred slov. ljudstvo?

Lep dar za Miklavža iz Radićeve torbe je tudi 12 milijonov dinarjev v fond za zidanje uradniških stanovanj.

Iz Radićeve torbe je prišlo tudi 6 milijonov dinarjev za poplavljence.

Uspeh Radićeve torbe je nadalje to, da se vrne državi njen plovni park, ki bo nadaljni pripomoček zmanjšanju davkov.

Uspeh Radićeve torbe so tudi uvozne carine, ki bodo te dni izdelane v finančnem odboru in ki bodo prinesle zlasti veliko olajšanje pri vseh predmetih, ki jih potrebuje kmet. S pomočjo Radićeve torbe so bili sprejeti moji predlogi, da zmanjšamo uvozne carino na umetna gnojila, modro galico, žveplo, petrolej itd.

Kmetska politika v državni upravi.

S pomočjo Radićeve torbe pa se pripravljajo še važnejše stvari. Znižanje in zjednačenje davkov po celi državi, odpuščanje prevelikega števila nepotrebnih orožnikov, nesposobnih uradnikov itd., komisij in slične navlake. Pripravljajo se trgovske pogodbe s Češko, Svico, Madžarsko ter z zapadnimi zavezniki. Podlaga teh bo kmetska politika in posledica kmetska korist.

Radićeva torba pa je nam omogočila tudi boljšo upravo. Radićeva torba je odnesla g. Pestotnika in olajšala lažje dihanje tistega učiteljstva, ki se nasilnim metodam ni hotelo ukloniti. Odnesla pa bo še marsikoga, ki misli, da je ljudstvo tu zaradi njega, a ne on zaradi ljudstva. Popravljajo se krivice prejšnjega režima in marsikatero krivico je že popravila Radićeva torba in marsikatero solzo posušila. Pa jo bo še! Radićevi torbi se imamo zahvaliti, da imam polno zahval za dobrote eselesarskih in demokratskih pristašev, ki sem jih izkazal s pomočjo Radićeve torbe in ki jih ne eselarji ne samostojni demokrati niso ali ne znali ali ne hoteli storiti.

V Beogradu, pred sv. Miklavžem 1925.

Ivan Pucelj.

Boj za znižanje davkov.

Naša stranka je vselej, kadarkoli je imela vpliva na vlado, mislila le na to, kako bi koristila ljudstvu. Ko je prešnja SKS šla l. 1921 v vlado, je tov. Pucelj stavil kot pogoj za sodelovanje v vladi izenačenje davčnega zakona. Vsled te zahteve se je takrat sestavila posebna komsija, ki je pripravljala načrt enotnega davčnega zakona. Razun tega je tov. Pucelj dosegel takrat posebno velike olajšave za izvoz živine in drugih kmetijskih pridelkov.

L. 1923 in 1924 ter v prvi polovici 1925 naša stranka ni bila v vladi. Pač pa so skoraj stalno imeli zvezo z vladami v teh letih eselesarji in samostojni Žerjavovi demokratje. Eselesarji so dolgo časa imeli v svoji oblasti celo pet ministrstev. Vkljub vsemu temu niti eni, niti drugi niso dosegli nikakršnih davčnih olajšav za ljudstvo, nego je celo vsakemu vrabcu znano, da so davki leta 1923, 1924 in v prvi poovici 1925 stalno naraščali ter postali že neznosno breme, pod katerim je najbolj trpela itak siromašna Slovenija. Niti eselesarji, niti demokratarji niso znali doseči davčnih olajšav za ljudstvo, a še manje so se potrudili za izenačenje davčnega zakona, dasiravno je po zaslugi našega tov. Pucelja bil načrt že izdelan koncem leta 1922.

Letos smo stopili v zvezo z veliko Radićevo Hrvatsko seljačko stranko in smo v drugi polovici leta 1925 zopet dobili nekaj vpliva na vlado. In kako ta vpliv izkoriščamo? Izključno le na korist ljudstva. Dosegli smo že celo vrsto ugodnosti glede izvoznih in uvoznih carin, dosegli smo ugodnosti glede davka na ročno delo, dosegli smo podporo štajerskim posojilnicam, ki so bile močno oškodovane od Avstrije in še mnogo drugih ugodnosti smo dosegli. Najvažnejše pa je, da se dvanajstine ne zvišujejo več, nego se napram prejšnjim že znižujejo! Istotako je važno, da odslej ne bomo imeli več dvanajstin, ki so bile tako omiljene pri eselesarjih in demokratarjih, nego s 1. aprilom 1926 dobimo proračun za celo leto naprej. A še važnejše je, da pride že v najkrajšem času pred narodno skupščino načrt za nov davčni zakon, ki bo prinesel zdaj preobdavčenemu slovenskemu ljudstvu nove velike olajšave. Tako se dela, odkar smo zopet mi, prava kmetska stranka, dobili vpliva na vlado!

Tedenski koledar.

Dnevi:

13. december: nedelja: Lucija.
14. december: pondeljek: Spiridijon.
15. december: torek: Kristina.
16. december: sreda: Evzebij.
17. december: četrtek: Lazar.
18. december poteke: Gracijan.
19. december: sobota: Urban.

Sejmi:

14. december: Gor. Logatec, Mengeš, Radovljica, Jurklošter, Kostanjevica, Višnja gora.
16. december: Videm.
17. december: Škocijan.
18. december: Studenice, Žalec.
19. december: Teharje.

To so dejstva. Vse laganje po »Slovencu«, Lažiljubu«, »Slov. Gospodarju«, »Jutru«, »Slov. Narodu«, »Domovini« in »Naši Straži« nič ne pomaga. Dejstva govore za nas in govore proti eselesarjem, kakor tudi proti Žerjavu. Niti najostudnejša laž teh dejstev ne more spraviti iz sveta!

Posledice vidimo od dne do dne jasnejše! Ljudstvo obljubkarjem ne veruje ničesar več, nego začne vedno bolj spoznavati, da so obljubkarji volilce le varali z namenom naloviti čim več volilnih krogljic. Toda s takimi sredstvi se dosežejo volilni uspehi le enkrat, dvakrat, potem pa nikoli več! To dokazuje naše ljudstvo že sedaj, ko ni volitev blizu, kajti volilci prehajajo dnevno iz eselesarije in demokratarije v naše vrste, ker spoznavajo, da je naše delo za ljudstvo koristno — brez obljubkarstva in brez nasilja!

Iz govora ministra St. Radića v parlamentu.

Večina slovenskih listov, zlasti eselesarskih, je prvi govor Stjepana Radića kot ministra za prosveto molče prezrla, meneč, da slovenski svet zaradi njihovega molka ne bo zvedel, kaj je Radić govoril. K sreči pa smo danes tudi že v Sloveniji tako daleč, da ljudje ne bero več le »klerikalnih« ali »liberalnih« listov, ampak tudi druge, ki jih ni strah gledati resnici v oči in ljudem povedati to, kar je.

V parlamentu so bili navzoči skoro vsi poslanci in na galeriji se je občinstva kar trlo, ko je govoril minister Radić. Govoril je:

»Gospoda! Popolnoma sem prepričan, da se sedanje proračunske dvanajstine za dolgo vrsto let zadnje, ki jih še doživljamo. V kratkem bomo predložili skupščini redni proračun za l. 1926.-1927.

V ministrstvu za prosveto mora zapihati demokratična sapa. Demokratcija je nekaj velikega in pomeni združitev vseh sil naroda, kakor jo je ustvarila velika francoska revolucija. Na principih velike francoske revolucije temelji vsa zapadnoevroska civilizacija. Napačno pa je bilo, da se francoski revolucijonarji niso brigali za vero in narodnost in da so bili preveč vsečloveški. To napako so napravili tudi socialni demokrati.

Soustanovitelj srbske radikalne stranke Svetozar Marković se je vrnil iz Švice v Srbijo v prepričanju, da se socialistično gibanje v kmetski državi ne bo ukoreninilo. Marković je ustanovil stranko, ki si je postavila nalogo, da bo radikalno (t. j. korenito; odtod tudi ime »radikalna stranka, op. ur.) odpravila nered in zlorabe v upravi. Radikalna stranka je našla moža, ki je to nalogo trdo in neusmiljeno izvršil. Ta mož je današnji predsednik vlade Nikola Pašić. Ravno tako trdo in dosledno sem jaz sprovel idejo hrvatskega seljaštva. Ta ideja je hrvatski narod iztrgala iz rok žida Franka in ga odvrnila od Habsburžanov.

Ni narod zaradi programov tukaj, ampak program zaradi naroda. Izjava od 27. marca, ki sem je narekoval svojemu nečaku, izraža bistvo naše stranke in jedro našega kmetskega miroljubnega programa. Mi sami smo odstranili vse ovire za sporazum in šli na delo. Tako se je izvršilo delo, ki ga smatrajo vsi naši dobri in zlobni sosedje za veliko delo, ker temelji na moderni metodi. Mi se nismo pogajali kot tujci, ampak kot bratje, kot ljudje. Ugotovili smo, da smo kmečki demokratje, kakor jih ni nikjer na svetu. Mi slovanski kmetje moramo svoje ideje kot prvi praktično izvesti. Državo, ki smo si jo ustanovili, moramo ohraniti, potem pa zadovoljiti ljudstvo, za čegar blagor je ta država narejena. To moramo doseči tako, da se za stvari postranskega pomena ne menimo. In končno moramo imeti vlado, v kateri jaz lahko sedim kot minister ali pa tudi ne sedim, v kateri pa se ne sme zgoditi, da bi padla vsled intrig. Samo ljudstvo lahko vrže vlado pri volitvah.

Vsak narod v Evropi potrebuje mir, posebno mladi narodi in mlade države. Ideja miru navdaja tudi voditelje radikalne stranke in baš ideja miru nas je združila. Nekateri moji navidezni prijatelji so mi sicer pripovedovali, da me bo Pašić za 15 do 20 let zaprl, toda prišlo je drugače.

Od Nemcev smo se gospodarsko in kulturno mnogo naučili in nemški sosedje so nam več koristili kakor škodovali. Z Italijo je drugače.«

Ko je Radić svoj govor končal, mu je čestital tudi Pašič, rekoč, da je govoril iz duše in srca celega naroda.

Stara in nova slovenska politika.

Kdor se je hotel ali znal poglobiti v politično življenje Slovencev, je opazil, da so se pri nas v politiki udejstvovali in v njej gospodarili po največ razni šušmarji in koristolovci, ki niso bili zmožni za kaj drugega. Leti in le-oni so s svojim maloumnim in nekulturnim »delovanjem za narod« vse pokvarili in so vsem ostalim, zmožnim in nesebičnim ljudem, politično delo enostavno zagnusili.

Bolj ko za vse drugo, pa velja zla-

sti za politično delo načelo, da nima nobene vrednosti in zlasti trajne veljave ne, ako ne izvira iz potreb in življenja naroda, to je tistih širokih ljudskih plasti, ki socijalno-gospodarsko in socijalno-kulturno narod ustvarjajo. To je sicer jako preprosta resnica, reči pa moram, da je slovenska politika doslej ni spoštovala in se na njo ozirala, razven nekih malih izjem, kar pravilo le potrjuje. V slovenskem slovstvu je bilo to drugače in zato se je naša književnost primeroma lepo razvila. Seveda tudi tam ni šlo tako gladko, kakor se še dandanes pogostoma bere. Brezdvoma pa mora tudi za politično delo veljati tisto načelo, ki ga je velik naš mož, Francè Levstik, že leta 1858 zapisal glede našega, takrat še zelo šibkega slovstva rekoč: »Naša slaba pisarija ni samo zavoljo tega taka, kakoršna je, ker se ne učimo tam, kjer izvira iz pravega studenca, namreč kmetu iz ust... tudi ne zavoljo tega, ker besede vse presamovoljno kujemo in pleteničimo — kar tako, da je le — brez kake primere, brez dovoljnega znanja: temuč krivo je zmesi in šušmarije tudi to, da besede, ki so jih neukretni pisatelji drugih narečij za silo neukretno zverižili in vrinili v jezik brez preudarka, jemljemo in po njihovem vzgledu zopet nove nepremišljeno klepljemo... Prešerin, akoravno besed ni koval, pa vendar bi rekel, da je pomagal jeziku več od marsikaterega drugega pevca, ki po svoje prederzno ugneta slovenščino... Pri nas ne gre drugače: od ljudstva se moramo učiti, kakor zopet z druge strani moramo podučevati ljudstvo.«

Vse te resnice bi morali pri nas uveljaviti tudi v politiki, ne samo v literaturi. Takrat šele, ko se bo to zgodilo, bo politika postala res ljudska in narodna. Kaj ljudstvo v politiki želi in hoče, to se moramo učiti tam, kjer »izvira pravi studenec«, pri kmetu in delavcu. Programe je lahko pisati, najlažje je, ako jih kar prepišemo, samovoljno prekujemo in dalje pleteničimo, kar tako — da je le — brez kake primere, brez dovoljnega znanja. Zato pa imamo toliko lepo pisanih in tiskanih političnih programov, kakor menda noben drug narod na svetu, ki pa vsi skupaj nimajo z narodom skoroda nobene duhovne zveze. Prava ljudska in narodna politika mora najprej narod in ljudstvo poznati, ga priznati in tudi naj pristati. Potem šele bo tudi ljudstvo pristalo na to politiko in za njo delalo ter se žrtvovalo. Nobeno delo na svetu pa ne zahteva večjega požrtvovanja in nesebičnosti, kakor res prava ljudska in narodna politika. Zakaj po svojem jedru je ljudska in narodna politika delo za splošno korist.

Reči se mora, da velika večina tiste slovenske inteligence, ki se peča s političnim delóm, tega ne more doumeti; zato jo je ljudstvo zapustilo. S tem je pri nas takozvana »napredna« politika propadla in sicer že davno; — že v rajni Avstriji. Ker pa ljudstvo politično delo in udejstvovanje vendarle potrebuje zaradi mnogoštevilnih važnih gospodarskih, socijalnih in tudi kulturnih vprašanj in problemov, smo na mesto »napredne« politike, dobili »klerikalno« politiko. Ne bi ničesar koristilo, ako bi tajili, da je »klerikalna« politika v časih rajne Avstrija bila nekoliko bolj ljudska, kakor ona takozvana »napredna«. Toda bila je istotako gosposka, to je predvsem — hoté ali nevedé — v tuji službi. Spretno se je skrivala v »vse zaverodomcesarskem« navdušenju. Prvi pogumni in vztrajni zagovornik ljudske in narodne politike med Slovenci je bil na tej strani dr. Krek. Toda niti on ni bil svoboden in njegov socijalizem za kmete in delavce se je idejno rodil v znanih treh »socijalnih okrožnicah« papeža Leva XIII. in toraj ni »izviral iz pravega studenca« našega slovenskega kmeta in delavca, katerima ga je skušal samo prilagoditi. Duhovno je bil torej tudi dr. Krek nesvoboden, kar je zadnje dneve svojega življenja zelo občutil in je te svoje občutke tudi nežemirano izrazal. Tam, kjer je začela ta dr. Krekova osebna duševna kriza, tam se nadaljuje od njegove smrti pa vse do današnjih dni kriza naše slovenske politike v obče.

Ta kriza ali prav, potom splošne slovenske politike se je izražal v zaničevanju in omalovaževanju slovenstva in slovenskega naroda v obče; v begu med »jugoslovenstvo« in »jugoslovenski narod«, ki je bil najprikladnejši izum za vse zide in brezdomovince; v nasilnih upravnih metodah in v organizaciji fašistovskih tolp ter končno v klerikalnem habsburgovstvu kot duhovni negaciji novih državnih razmer.

Slovenci smo v svoji enostranosti v politiki prezrli, da so nam mirovne pogodbe l. 1919 naravnost diktirale, da se moramo zavedati kot narod in politično vztrajati na duhovno edinstveni Sloveniji, ki ima svojo glavo v Jugoslaviji, desnico v Avstriji, noge pa v Italiji. Ta naša narodna zavest ne more biti v škodo ostale Jugoslavije, ampak ji je celo koristna, ker sopravičuje njeno eksistenco. Naša narodna zavest pa ni samo umetna, ako imamo vsi Slovenci zavest skupnosti, ki jo ustvarja lasten književni jezik, nacijonalna kultura naša, skupno duhovno življenje, skupni socijalni in politični problemi. Njen najboljši fundament, poleg vsega ostalega, je močno politično življenje, ki temelji na delu med narodom za vse ljudstvo.

Zato je zgodovinska naloga Slovencev naše dobe, da poiščejo nova tla za svoje politično udejstvovanje domača tla, to je, da vrnejo politiko narodu, da jo bo mogel on tudi sprejeti in jo uravnati po svojih potrebah in uvidevnosti. Politiki naši naj bi po več kot 60 letih vpoštevali nauk, ki ga je našim pisateljem glede jezika in slovstva dal Francè Levstik, rekoč: »Zatoraj bi morali naši pisatelji vedno in povsod na uho vleči prosto, nepopačeno besedo, sami sebi pa malo upati, ako nočejo zaiti s pravega pota. Posebno sostavljenk se nam je ogibati, vzlasti če nismo terdni v jezici; kader je pa vendar treba ktero narediti, naj se išče primere. Med vsemi drugimi narečji pa morajo Slovencu biti prosti Serbje izgled in vodilo, ker so mu najbliže ostali, in ker tim niso jezika pokazili neslovanski Slovanje!«

To se pravi: Predmet naše politike bodi življenje našega ljudstva, našega kmeta in delavca; njegove potrebe in dolžnosti; njegovi upi in želje; njegove nadloge in bôli; njegovo veselje in žalost, a tudi njegova tisočletna zgodovina robstva in klapčevanja kot opomin pred novimi zmotami za bodočnost.

Tuj in tujim ciljem služeči element v naši slovenski politiki je že davno zastareli boj med »liberalizmom« in »klerikalizmom«. Če gospoda noče nič slišati, da bi pometla s to staro navlako, mora temu storiti konec ljudstvo samo že zato, da bo pot prosta za novo res slovensko — ljudsko in narodno politiko. Naše stare, predvojne politične stranke — tega ne razumejo, ker ne morejo. One spadajo že v preteklost. Za naš čas in za bodočnost so brez pomena. Čim prej jih bo naše kmečko in delavsko ljudstvo zapustilo in upropastilo, tembolje bo. Še vsi se spominjamo, da je bil čas, ko so imeli Slovenci tudi svojo nemškutarsko stranko. Čas je zbrisal in nihče več ne vzdiha za njo. Tudi našo »liberalno« in »klerikalno« stranko bo pometel čas. Vse mine, ostane samo narod. Naš narod pa teh političnih zarjavelih devic ne rabi več, ker so samo preostanek pretekle dobe in toraj v napotje.

Slovenska politika naj črpa samo iz »pravega studenca« — iz slovenskega naroda, to je iz slovenskega kmeta in delavca. Pr.

Zavožena šolska politika v Sloveniji

Po prevratu so vladali v Sloveniji izmenoma samostojni demokratje in eselesarji. Vladali so tako, da je eden vedno podiral to, kar so postavili drugi. Kar so postavili eselesarji, so podrli demokrati, kar pa so postavili demokrati, so podrli eselesarji, kedar so prišli do politične moči. Tako skupno delo je napravilo iz lepe in urejene Slovenije podrtijo in polomijo.

Nikjer pa ni polomija tako velika, kakor v šoli. Z našim šolstvom so dedelali eselesarji in demokrati kakor svinja z mehom, tako da mirno lahko rečemo, da v Sloveniji nimamo dandanes več šole, ampak umazana gnezda političnega strankarstva!

Državna šola ima nalogo, da se otroci v šoli uče, in sicer uče to, kar predpisuje zakon. Druga naloga šole je vzgoja otrok v plemenite in srčno dobre ljudi. Kaj pa vidimo pri nas?

Na šolah, kjer je prej delovala navadno le po ena učiteljska moč, je nastavljenih danes po pet ali še po več učiteljev in učiteljic. So tudi šole na deželi, na katerih deluje po deset ali petnajst učiteljev. Kakšen pa je rezultat? Rezultat je navadno tak, da znajo otroci dandanes, ko zapuste šolo, mnogo manj kakor so znali nekdaj, ko je učil otroke cele fare skromen organist! To kaže praksa in se ne da utajiti. Na drugi strani pa cvete in se razvija v šoli že med najmlajšo deco — politika! Tu sokoliči, tam orliči! Tu »liberalci«, tam »klerikalci«! To so plodovi klerikalno-liberalne šolske politike! In na višjih mestih ne ocenjujejo učiteljev po njihovih zaslugah za šolo in za pouk, ampak po tem, koliko je storil za Sokola ali za Orla ali za SLS ali pa za SDS.

Tem razmeram je treba napraviti konec in šole vrniti zopet šoli in pouku. Za državno šolo so »Sokol«, »Orel« in podobne privatne organizacije brez pomena in morajo biti brez pomena, ker so v državni šoli vsi otroci enaki in imajo in tudi morajo imeti samo eno dolžnost, to je učiti se, učitelji pa morajo in smejo poznati v šoli tudi le eno samo dolžnost, to je poučevati. Ko bodo pa otroci dorastli in ko jih bo dobra šola usposobila, da si bodo sami služili svoj kruh, takrat naj se pa odločijo, ali hočejo biti ali Sokoli ali Orli ali pa samo pametni ljudje. Iz šole pa mora politika ven!

Šolo depolitizirati, to je glavna naloga, ki čaka one, ki imajo moč nad šolstvom v Sloveniji. Upamo, da bodo v prizadevanju, da se politika iz šole izžene, na naši strani vsi pametni, pošteni in resni ljudje.

Za naš podeželsko delavstvo

V Sloveniji je pri cej gozda in velik del našega ljudstva živi od lesa. Naš les kupujejo predvsem Lahi. Cele vasi in celi okraji se v gozdnih delih naše deželice preživljajo kot gozdni sekači, tesarji, žagarji itd. Toliko je tega našega revnega delavstva, da morajo po zimi z doma v hrvaške in slavonske ter bosanske šume, kjer najdejo ob trdem, težkem in nevarnem delu nekaj zaslužka za svoje številne rodbine. Pri nas imamo nad 2000 večjih in manjših žag, ki režejo les v deske, testone itd. in tako razžagan in na pol obdelan les pokupijo potem od trgovcev Lahi, ki ga izvozijo. Za številne naše gozdne in lesne delavce se pri nas doslej ni nihče brigal. Nobenega zakona ni, ki bi jih ščitil in naloga naše nove »Slovenske delavske organizacije« bo, da se zavzame za te naše poštene in delovne slovenske trpine.

V zadnji številki našega lista je bilo v članku »Izvoz lesa, carine in eselesarji« pojasnjeno, kaj so hoteli doseči v finančnem odboru narodne skupščine naši eseelesarji. Predlagali so namreč, naj država popolnoma odpravi carino na okrogel les. Če bi se ta njihova nakana posrečila, bi v bližnji bodočnosti propadla vsa naša mala lesna obrt in na tisoče naših lesnih delavcev bi prišlo popolnoma ob kruh in zaslužek. Lahi bi namreč kupovali pri nas potem samo okrogel, popolnoma neobdelan les in bi ga sami žagali, tesali in obdelali, ker imajo doma na tisoče in tisoče lastnega delavstva brez dela. Našim ljudem bi bila odvzeta marsikatera skorjica kruha. Njim bi preostalo doma samo najtežje gozdno delo, to je podiranje dreves, zage pa bi ostale brez posla, ravno tako tesarji, ki tešejo trame, železniške prage itd. Izvozna carina obstoji namreč samo na okrogel, to je surov, neobdelan les. In to so hoteli odpraviti naši eseesarji, to je poslanci Pušenjak in duhovnika dr. Kulovec in Skulj. Človek res ne ve, ali so hoteli to storiti iz nevednosti ali pa iz škodoželjnosti do našega podeželskega, že itak tako revnega in ubogega delavstva. Če so to predlagali iz nevednosti, potem je to dokaz, da so nezmožni zastopati ljudske, a zlasti delavske koristi v naši mali deželici. Če pa so to storili vedoma, potem bo naše podeželsko ljudstvo napravilo ž njimi svoj obračun, kadar bo zopet volilo. Naši poslanci, zlasti Pucelj in Kelemina, sta to eselesarsko namero preprečila in zlasti Pucelj, ki je član finančnega odbora, je eselesarje tako opral, da so bili kar prepadeni, kakor tat, ki se ga dobi še pri delu. To je zopet dokaz, da se mora vse podeželsko kmečko-delavsko ljudstvo združiti v veliko in mogočno organizacijo, če hoče kdaj kaj doseči in pomeniti. Lesno delavstvo pa vabimo, da se vsepovsod pridruži naši »Slovenski delavski zvezi.«

Razne politične vesti.

Prvi govor ministra Štefana Radića v parlamentu. S prvim govorom ministra St. Radića v parlamentu se je pečalo skoro vse časopisje po svetu. Graška »Tagespost« je napisala o govoru Radićevem uvodnik, v uradnem glasilu češke vlade »Prager Presse« je napisal o govoru Radićevem lep članek znani nemški prijatelj Jugoslovanov g. Herman Wendel, o govoru je poročal veliki dunajski list »Neue Freie Presse« in v izvlečku ga je objavilo glasilo vodilnega francoskega politika in bivšega francoskega ministrskega predsednika Herriota »L'Oeuvre«. O govoru so pisali angleški in amerikanski listi. Samo slovenski eselesarski listi so — molčali. Za nadomestek pa je objavil »Slovenec« »veliki in znameniti govor« poslanca Dušana Serneca, ki ga beograjski časopisi niso omenili ni'i z besedico, tako »velik in znamenit« je bil!

»SDS ni stranka meščanov in uradnikov ali učiteljev, ona je ljudska stranka.« Tako pravi dr. Žerjav. A mi dodajemo: SDS je taka ljudska stranka, da ljudstvo pri njej besede nima. Naj nam pove g. Žerjav, kateri kmet in kateri delavec odločujeta pri SDS?

Bera in SLS. Ugleden duhovnik nam piše: »Na Vaše povabilo izjavljam, da sem za odpravo bere. Seveda pa se mora ista pravično nadomestiti v denarni vrednosti, vendar tako, da breme ne pade na farane, nego na državno blagajno. Sedanja bera je srednjeveška, preostanek iz dobe naturalnega gospodarstva in po svojih okolnostih za duhovnika mnogokrat ponižujoča. Istega mnenja so tudi mnogi drugi gospodje.« Ta izjava jasno dokazuje, da SLS z bero uganja le demagogijo!

Prošnja. Samostojni demokrati, ki hodijo iskat Albina Prepeluha na njegovo stanovanje, prosijo ljubljanskega gerenta g. Turka, da popravi pot do njegovega stanovanja, da bodo prišli vsi na vrsto. Za kakšno polomljeno nogo bo poklicalo vodstvo SDS na odgovor g. Turka. — Samostojni demokrat.

Izvrstna ugotovitev. V petek smo brali v »Jutru« sledeči stavek: »Sedem let politične izkušnje bi moglo tudi že g. Puclja naučiti, da nosi v sebi smrtni kal vsaka stranka, ki je brez programa ali pa njen program izrabljajo njeni voditelji za plašč, pod katerim zasledujejo svoje osebne ambicije.« — Take resnice »Jutro« še ni nikdar zapisalo in samostojna demokratska stranka pod Žerjavovim vodstvom je živ zgled, kam pride stranka brez programa in stranka, ki je izrabljajo njeni voditelji v dosego svojih osebnih ambicij in želja.

Politično lopovstvo. Iz petkovega »Jutra«: »Zveza SKS z g. Prepeluhom ter njena podreditev pod Radića ni ojačila g. Puclja, ker Nemci in Madžari a tudi madžaroni in nemškutarji, ki so šli poleg maloštevilnih zavedni Slovencev pri zadnjih volitvah v boj za radićevstvo, niso element, na katerega bi mogel g. Pucelj naslanjati lepšo bodočnost svoje politične karijere.« Trditev, da so za SLS pri zadnjih volitvah glasovali večinoma le Nemci, Madžari, nemškutarji itd. in maloštevilni zavedni Slovenci, je politično lopovstvo prve vrste! Na bivšem Kranjskem, kjer ni niti Nemcev (izvzemši v Kočevju), niti Madžarov, je dobil g. Prepeluh jako lepo število glasov. To dokazujejo uradne številke. Kako je bilo na Štajerskem, ve prav dobro g. dr. Žerjav, še bolje pa njegov oproda g. dr. Pirkmayer. Če ne bi bil g. dr. Pirkmayer nastopal po navodilih dr. Žerjava, tako kakor je, bi bila SRS na Štajerskem vse drugače odrezala kot je. Ponavljamo, da dr. Žerjav in njegovo »Jutro« vse to jako dobro vedo, a klub temu se samostojno-demokratska gospoda ne sramuje ponavljati že zdavnaj ovrženih laži! Sicer pa nam je prav. Če hoče samostojno-demokratstvo v Sloveniji poginiti na laži, kakor je tudi zgrajeno na laži, je to popolnoma njegova stvar.

Strah in groza! Veliki župan ljubljanske oblasti g. dr. Baltič je razpisal v Ljubljani občinske volitve in določil kot dan volitev 7. marec. Z razpisom občinskih volitev v Ljubljani se je hotelo zagotoviti demokratski stranki odločilno moč vsaj v ljubljanski mestni občini, ker določa občinski volilni red za Ljubljano, da dobi tisti, ki spravi skupaj vsaj relativno večino glasov, celi dve tretjini občinskega odbora v svoje roke. Na relativno večino so samostojni demokrati še upali in računali. Delali pa so račun brez krčmarja, kajti vlada v Beogradu je razpis občinskih volitev ukinila. Ukrep osrednje vlade je demokrate po celi Sloveniji silno poparil. Z brezmejno bridkostjo in žalostjo v srcu so se namreč zavedli, da so samostojni demokrati z dr. Žerjavom vred dandanes v Beogradu popolnoma brez pomena in brez vsake politične moči. Če ne more dr. Žerjav rešiti niti občinskih volitev v Ljubljani za svojo strancico, kaj naj se doseže? To so stvari, ki samostojne demokrate silno bole in pečejo. Nekaj časa so se tolazili z mislijo, da bodo s pomočjo tajnih prijateljev imeli v Sloveniji še vedno prvo besedo. Danes pa morajo spoznavati, da je njihova zahrbtna igra razkrinkana in da jim ne preostaja nic drugega, da tudi v Sloveniji jedo trdi in grenki kruh opozicije. Nam bi se morale smejati krave, če bi mi v Beogradu nosili odgovornost, v Sloveniji pa pustili na vladi dr. Žerjava in njegovih pet mozicev. Posledice spoznanja, da dr. Žerjavova beseda v Beogradu nič več ne zaleže in da so vsi njegovi računi na tajno pomoč napačni, bodo za samostojno demokratsko stranko tudi v Sloveniji porazne, ker za samostojne demokrate so delali samo oni, ki so se bali nasilja in preganjanja. Danes je tega konec in s koncem nasilja se bliža tudi likvidacija SDS. Tako je in prav nič drugače.

Politični konkurz. »Slovenec« očita samostojnim demokratom konkurz, ker dr. Žerjav nima v Beogradu nobenega vpliva več, »Jutro« pa predbaciva dr. Korošcu, da njegova beseda v Beogradu nič ne zaleže. Čuden slučaj je, da imata enkrat obadva prav, »Jutro« in »Slovenec«. Za slovenski narod bo enkrat velika sreča, če se ljudje ne bodo pustili več slepariti s »klerikalstvom« in »liberalstvom«, ampak bodo verjeli le svoji pameti.

Večjih lažnjivcev ni danes v Sloveniji, kakor so gotovi samostojni demokratarji in eselesarji. Dasiravno zadnje dvanastine prinašajo Sloveniji celo vrsto olajšav, govori lažnjiva eselesarska in demokratarska banda, da so dvanajstine bremena davkoplačevalcem povečale. Ako je laž še edino Vaše sredstvo v boju z nami, potem kar križ naredite čez sebe! Boste

Sramota za vsakega kmeta je, ki misli še vedno le tisto, kar mu dovoli gospoda!

kmalu izdihnili, ako nimate boljših zdravil. — **Izključna zasluga naše stranke je, da so se odpravile carine na živino in da se je obdržala carina na neobdelan les. Korist od tega bo za Slovenijo znašala na leto več sto milijonov dinarjev!**

»Radićevci proti Ljubljani«. Pod tem naslovom poročajo »Slovenčevi« lažnjivci, da so radićevci proti ustanovitvi podružnice v Ljubljani snujoče se državne obrtne banke. To je navadna eselesarska laž, ker je tov. Pucelj kot podpredsednik odbora za pretresanje zakona o obrtni banki že vse potrebno ukrenil, da bo tak zavod dobila tudi Ljubljana, pa naj eselesarji lažejo, kolikor hočejo.

Shodi in razne prireditve

Krajevna organizacija Bučka bo imela svoj občni zbor dne 13. decembra 1925 ob 2. uri popoldne. Dnevni red: Poročilo, volitve in slučajnosti.

Društvo kmetskih fantov in deklet Dol-Beričevo uprizori v nedeljo dne 13. decembra ob pol 4. uri pop. v svoji društveni dvorani in na novo preurejenem odru v Beričevem »Rokovnjače«, narodna igra v petih dejanjih.

»Slovenska delavska zveza«. Dne 26. novembra se je vršil sestanek naših delavskih zaupnikov v Ljubljani, ki se je pretvoril kar v ustanovni občni zbor »Slovenske delavske zveze«. Pregledala so se pravila organizacije, ki jih je predložil pripravljalni odbor in so se odobrila. Z ozirom na razpis volitev v »Delavsko zbornico za Slovenijo« so se pravila nemudoma predložila vladi, ki jih je že potrdila. Nato so se ista prijavila tudi Delavski zbornici v svrho registracije. V Mariboru se je že pretekli mesec izvolil pripravljalni odbor za ustanovitev delavske organizacije, ki bo sestaven del »Zveze slov. kmečkega ljudstva«. V kratkem bodo poklicani naši delavski zaupniki v Ljubljano, kjer se bo govorilo o nadaljnjem delu te organizacije in o volitvah v »Delavsko zbornico«. Tajništvo te organizacije je začasno v Ljubljani, Kolodvorska ulica štev. 7 in prosimo vse, ki se za to organizacijo zanimajo, da se oglase tam osebno ali pismeno.

Železnica Št. Janž—Sevnica. V nedeljo 13. t. m. ob 2. uri popoldne se vrši pri g. Drmelju v Boštanju ob Savi zborovanje vseh interesentov, občinskih odborov in drugih javnih gospodarskih korporacij v zadevi podaljšanja železnice Št. Janž—Sevnica. Nujna potreba je, da se v tem čisto gospodarskem vprašanju združita vsa mirnska dolina in posavje. V takih gospodarskih vprašanjih nas mora najti Beograd in Zagreb popolnoma složne. Ne sme biti Slovenca, ki bi nasprotoval tej železnici na kateri je življenjsko interesiranih nad 40 slovenskih občin. Ta železnica je tudi v vsakem slučaju potrebna za zvezo Slovenije z morjem. Spada nesporno v program vsake zveze Slovenije z morjem. Zato je potrebno, da se vsi ne glede na strankarsko pripadnost združimo in enodušno ter odločno zahtevamo izvršitev prepotrebne proge, ki je vzakonjena v Blairovem posojilu. Izgleda pa, da bi radi merodajni činitelji pustili to železnico s posojilom vred na papirju. Medtem pa se mirno gradijo železnice drugod v državi iz dvanajstin in rednega budžeta. Mi Slovenci pa lahko plačujemo in gledamo skozi prste. Sloga slovenskega ljudstva, ki nam je poznana iz leta 1918. naj zavlada ponovno in to pred vsem v gospodarstvu. Težka je gospodarska preizkušnja, kateri je po prevratu podvržena Slovenija in zadnji čas je, da ustvarimo slovensko gospodarsko fronto. Zato dobrodošli v Boštanju vsi, ki Vam je pri srcu dobrobit Slovenije in lepe Dolenjske. Občinski zastopi in druge gospodarske korporacije naj prinesejo s seboj štampiliko radi podpisa tozadevne spomenice. — Brez posebnega vabila. — Kulturno gospodarski odbor za mirnsko dolino in posavje v Mokronogu.

Praktična
božična darila
Vam nudi modna konfekcija
JOS. ROJINA, Ljubljana

Dopisi.

Kranjsko.

Iz Dola. Našim eselesarjem ne da žilica miru. Hudobija jih je pripeljala na pot ostudnega ovaduštva. V zadnjem »Lažiljubu« pravijo, da plačamo še premalo davkov. Rajha, Šimenca in Pirnata nazivljejo občinske reveže. Toda nesramni ovaduh ne ve, koliko davka ti trije plačajo po njegovi ovaduški zaslugi. G. Rajh, kot član davčne komisije, se je zelo trudil, da davke kolikor mogoče zmanjša, če pa imate v svoji sredi denuncijante, on ne more ničesar proti temu storiti. — G. župnik Kastelic je pred štirimi tedni pridigal, da imamo tako vlado, kakršne smo vredni. Res je to. Za Slovenijo nosi **vso odgovornost** večina. In to večino je ljudstvo poslalo v Beograd. Če torej poslanci večine SLS ne znajo drugega delati, kot cirilske napise trgati z vrat svojega kluba, potem so krivi vsi tisti nesrečni volilci za vse naše gorje. Sicer vas pa prosimo, da pustite politiko v cerkvi popolnoma pri miru, ker v cerkev ta ne spada, kakor tudi to ne, da je g. kaplan pristavil pri čitanju škofovega lista, da je »Kmetski list« prepovedan. Ne izpreminjajte cerkve v politično beznico.

Radovljica. Že toliko opevana grofova planina, o kateri je nekoč v seji občinskega odbora rekel župan Resman, da jo je kupil za radovljiško občino, doživlja prave senzacije. V spomladnem komisijskem ogledu je bila omenjena planina proglašena za planinski svet, v katerega spada, in dodeljena za nedoločen čas občini Ribno. Ti najemniki so na jesen šli in planino nekoliko očistili. Takoj smo slišali, da tega župan ne prenese. Občina Ribno dobi neke vrste prepoved. Šumski referent v Kranju ceni nastalo škodo posekanega lesa, ki veliko ni bil vreden, 1501 Din. Občina Ribno oziroma Sirarska zadruga pa je vse tu očiščeno dračje in brinjeve kože požgala. Vse je mislilo, da se zavzame za omenjeno škodo radovljiška občina. Pa glej spaka. Na ušesa nam pride, da ne zahteva te odškodnina občina, ampak preko finančne prokurature tvrdka Hud. & Komp. Torej ne občina, ampak spet firma ali družba. Zato ni čudno, če je zavzel okrožni agrarni urad, za kar mu vsa čast, pravo ljudsko stališče, ki pravi, da je na pritožbo lastnika z rešitvijo ag. direkcije št. 1655 od 27. junija že rok zamujen. Tam citiramo tudi sledeče: **»Lastnik se v smislu zakona opozarja na agrarni zakup od 20. maja 1922 odnosno odločbe o postopanju z drevjem na zakupnih zemljiščih od 9. januarja 1925 št. 639, Uradni list št. 13, 1925 in sicer da nima nikake pravice več niti sekati niti prodajati lesa iz zakupnih zemljišč in logično za posekan les zahtevati kake odškodnine.«** Končno še pripominja, da je zadeva za urad v toliko rešena, da je prišla v drug stadij in da z vložitvijo prijave sam pritožitelj onemogoča vsako nadaljno uradno postopanje. Pripomnimo, da se godi to v času ko vodi agrarno reformo Pavle Radić in da so rešitve take kakor jih zahteva narod. Poprej je to šlo malo drugače, malo manj po volji naroda.

Boh. Srednja vas. V nedeljo se nam je pri cerkvi oklical odlok srezkega poglavarja radi prepovedi točenja alkohola od dneva pred praznikom, na praznik in do drugega dneva, da gostilničarji ne smejo točiti žganja. Ali se res misli, da se v taki meri popiva po gostilnah, saj vendar niso tako dobri časi za kmeta, da bi si mogel privoščiti dobrega vina, kot si ga gospodje v mestu. Sedaj ko je mraz, sneg, in je človek cel dan na dežju, si marsikdo rad zvečer privošči, ko pride domov, kako merco bolj močnega, da bi se ogrel; pa ne sme dati krčmar. V delavnik nimamo mi časa iti po gostilnah, le v soboto in nedeljo, no nam pa prepovedujejo. Po naših informacijah pa ni ta prepoved za vso državo, nego le za gotova glavarstva.

Štajersko.

Dravska dolina, Pohorje. »Slovenec« je nedavno prinesel poročilo, da sta se dr. Kulovec in Pušenjak zavzemala za carine prost izvoz okroglega lesa; posebno dr. Kulovec je svoj predlog utemeljeval s tem, da so v Sloveniji večinoma tujci postavili žage in da ne gre, da bi se zaradi teh žag ne smel prodajati okrogli les carine prosto. Mi kmetje iz Dravske doline in celega Pohorja moramo pač biti odočno proti temu. Pri nam ima skoro vsaka kmetija tudi svojo žago; s kakim trudom in stroški smo si je postavili, vemo le mi, vemo pa tudi, da le našim žagam se imamo za naš obstoj zahvalit. Pri nas pač okroglega lesa nobeden brez največje sile ne proda, ampak raje pusti vsak doma ali pri sosedovi žagi zrezat in proda tako zrezani les. Če se pa dovoli carine prost izvoz okroglega lesa, bodo naše žage stale, naši žagarji in delavci bodo brez kruha, gozdi naši pa bodo takoj izsekani. — Sedaj ko imamo zvečine že žage moderno urejene, izkoristimo naš les vsaj do 70%, ostanejo pa še nam odpadki. Obračamo se ponovno tem potom na merodajne kroge osobito na poslance, da se zavzemajo za to, da se ukine naredba min. C. br. 51197 od 5. oktobra 1925, ki obtežuje lesno trgovino, ker obsega prestroge določbe za plačevanje lezarine, — uvede se naj zopet normalni 48urni rok za nakladanje in izkladanje vagonov. — Kulovcu in Pušenjaku pa častitamo, ker tako izvrstno poznata težave pohorskih kmetov in gozdnih posestnikov v Sloveniji vobče.

Kolinska cikorija
je naša prava domača
Cel svet se vrti okoli solnca — pravo in varčno gospodinjstvo pa okoli mila »GAZELA«.

Novice in razno.

Ne pozabite na svojo dolžnost napram »Kmetskemu listu«! Zbirajte sedaj, ko prihaja novo leto, novih naročnikov. Vsi oni, ki bodo pokazali dober uspeh pri pridobivanju novih naročnikov, dobe lepa književna darila. Kdor tozadevnega razpisa ni prejel, a bi hotel pridobivati naročnike, naj se nemudoma obrne na upravništvo »Kmetskega lista« v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7.

»Kmetijski koledar« za leto 1926. se dobi trdo vezan za ceno 16 Din, po posti 11 Din pri »Kmetijski tiskovni zadrugi« v Ljubljani, Šelenburgova ulica 6. Somišljeniki, naročajte!

Vajenca sprejme ključavničarski mojster na Dolenjskem. Kdor se zanima, naj pише na naše uredništvo.

Na mnoga vprašanja odgovarjamo, da založba »Naša gruda« ni last naših somišljenikov, nego je eselesarsko podjetje. Ime »Gruda« so si prisvojili zato, ker priznavajo, da je naš mesečnik »Gruda« izvrsten in pri ljudstvu zelo priljubljen list. Vsi na delo za mesečnik »Grudo«! Naroča se pri upravništvu »Grude«, Ljubljana, Kolodvorska ulica 7.

Tov. Pucelj je prejel sledeče pismo: »Velespoštovani gospod poslanec! Zvedele smo, da ste po posredovanju g. Franje Tavčarjeve v Beogradu storili korake, da ukinjeno samostansko učiteljišče v Škofji Loki zopet dobi pravico javnosti. Pred kratkim se je to uresničilo. Zato smatramo, da je naša preprijetna dolžnost, da se Vam, gospod minister, za velikodušni čin najspoštljivejše zahvalimo. Zagotavljamo Vam, da Vaše blagonaklonjenosti ne bomo pozabile. Bog Vam stotero povrni! Z izrazi najodličnejšega spoštovanja hvaležne gojenke zasebnega učiteljišča uršulink v Škofji Loki. Za četrti letnik: Anica Peterlin, Ivanka Lukovšek. Za drugi letnik: Poljanec Anamarija, Dora Klemenc. — V Škofji Loki, 21. novembra 1925.

Pošta v Krški vasi. Javili smo svoječasno, da je po intervenciji posl. Puclja g. minister za pošto in brzojav odredil poizvedbe ljubljanske direkcije, kako bi se v Krški vasi zopet ustanovila pošta, katero so bili po prizadevanju dr. Žerjava in eselesarjev prenesli v Cerklje. S tem pa so velik del kmečkega prebivalstva, ki prebiva za Krko, odtrgali daleč od poštnega urada. Na ponovno intervencijo posl. Puclja je 23. novembra g. minister pošte in brzojava g. Šuperina podpisal rešenje, s katerim se otvarja nov poštni urad v Krški vasi. Tako dela kmečka politika!

Ko je bil Štefan Radić v Ljubljani. Ljubljanske gosposke bedake, eselesarske in samostojno-demokratske, je Radić v Ljubljani temeljito zdravil s svojimi kratkimi, rezkimi opazkami. Ko so na kolodvoru pri njegovem prihodu neki ljudje — domenjeni — kričali na eni strani »Živijo Radić!« — na drugi strani pa »Dole Radić!«, je Radić mimogrede smehljajoč se odvrnil: »Živijo gore i dole!« — Pri odhodu s kolodvora je rekel žvižgajoči nahujskani maloštevilni drhali: »Papirnati ljudi!« — Na večerji v hotelu Štrukelj pa je rekel na naslov žvižgajočih eselesarjev in samostojnih demokratov: »Naj le žvižgajo, a mi pevamo!« S takimi opazkami je Radić vso surovost eselesarskih in samostojno-demokratskih junakov odpravil. Bilo bi res presmešno, če bi se Radić zmenil za traparije par ljubljanskih fantalinov!

Še nekaj o izvozu mladih prašičev. Znano je našim čitateljem, kako velike muke je bilo treba, da so se oprostili izvozne carine tudi naši mladi plemenski prašiči, na katere je bilo dosedaj do 70 kg žive teže 330 dinarjev po komadu izvozne carine. Srbi, ki žive še v spominih iz male in od vseh strani zaprte predvojne Srbije, se nikakor ne morejo sprijazniti z mislijo, da bi se smelo puščati čez mejo tudi plemenske svinje, nego samo težke, popolnoma dorejene. Zlasti se je upiral poljedelski minister. In tega je vrlo lepo podrl državni podsekretar v finančnem ministrstvu, član hrvatskega seljačkega kluba tov. Mirko Neudörfer in kateri ima poleg tov. Puclja največ zaslug, da se je tako hitro dosegel prost izvoz našega blaga. Tov. Neudörfer je rekel poljedelskemu ministru, da če se mu plemenski prašiči in zlasti mlada svinjad tako zelo smili, da naj pred vsem skuša doseči, da se ne bo toliko tisočev teh mladih živali vsak teden poklalo v samem Beogradu. In to je držalo!

Lovski blagor. V revirju župana tov. Senice v Zabukovju je ustrelil tov. J. Božič krasnega divjega mrjasca. Vrlemu lovcu priznanje!

125-letnica rojstva velikega slovenskega pesnika Franceta Prešerna je bila v četrtek 3. decembra. Iz hudobije se te 125 letnice spominja tudi tisti »Slovenec«, ki je bil nekdaj največji hujskač proti Prešernu.

Žeparji so se pojavili v Konjicah na sejmu dne 3. t. m. Več ljudi je bilo okradenih. Nekemu kmetu, ki je prodal par volov, so odnesli 8000 Din.

Rajhenburški roparji so dne 3. oktobra t. l. napadli pri Rajhenburgu inženirja Porgesa in mu odvzeli okoli 450.000 dinarjev. Napadli so inženirja in njegovega uradnika, ki sta nesla denar rudarjem, ker je bil plačilen dan. Napad se je izvršil na cesti iz Senovega proti Reštanju, torej v kraju, kjer hodi vedno mnogo ljudi. Roparji se zovejo Vidaković, Gršić, Šebali in Bolješić. Šebali je meril na inženirja revolver, drugi so pa odvzemali denar. Nato so vsi pobegnili na Hrvatsko. Gršića so kmalu vlovili v Varaždinu. Ostali so hoteli pobegniti na Češko. Dva sta prišla v Ljubljano iskat dovoljenje od češkega konzula. Pri tej priliki pa je policija tička spoznala na kolodvoru in romala sta v zapor mesto na Češko. V petek se je vršila proti roparjem v Celju porotna razprava. Vidaković, ki je izdelal načrt za to razbojništvo, je prejel 10 let, ostali pa po 7 let težke ječe. Nekaj denarja in stvari so še našli pri roparjih, vendar trpi rudarsko podjetje Dukić še vedno blizu 200.000 dinarjev škode.

Turki imajo svoj koledar, ki začenja z Mohamedom, ustanoviteljem turške vere. Sedaj pišejo 1342 leto. Z novim letom pa preskočijo 584 let in sprejmejo naše štetje let.

Somišljeniki, širite »Kmetski List« in »Grudo«! Vsak naročnik naj si stavi nalogo, da bo za novo leto pridobil vsaj enega novega naročnika!

Pred nakupom
Vaše zimske obleke poselite našo veliko izbiro raznovrstnih oblačil za gospode in dečke
JOS. ROJINA, Ljubljana.

Fantom in dekletam, ki hočejo v zimskih večerih brati kakšno lepo knjigo, toplo priporočamo, da si kupijo Ciril Jegličeve **»Obraze«.** V knjigi je zbranih 42 črtic, ki so tako prisrčno napisane, da jih bodo z užitkom prebirali mladi in stari. Knjigo je založila Kmetijska tiskovna zadruga v Ljubljani, dobite jo pa tudi v vseh večjih knjigarnah (broširan izvod stane 25 Din, vezan pa 32, oziroma 35 dinarjev).

Gospodarstvo.

Žveplenoapnena brozga — sredstvo proti trtnim boleznim in škodljivcem.

V odgovor na vprašanja posameznih vinogradnikov, kaj je soditi o žveplenoapneni brozgi, katero se uporablja ponekod z uspehom proti trtnim boleznim in škodljivcem, naj služijo nastopne vrstice:

V mokrotnih letih, kakršna so bila 1924 in 1925, je silno težko zatirati razne bolezni vinske trte in sadnega drevja s povoljnim uspehom in skoro nemogoče je se jih popolnoma ubraniti. Če smo zamudili s škropljenjem ali žveplanjem v vinogradu samo en dan ali dva, se je bolezen razširila tako, da je dotično leto nismo mogli več spraviti iz vinograda. Bolezen v svojem bistvu ni bila odstranjena niti v jeseni, marveč je ostala skoro v istem obsegu še naprej v času, ko je že odpadlo listje in ko je narava za isto leto že zaključila dobo rasti. Na prvi pogled te naše nadloge v vinogradu sicer ne opazimo, ker je zavzela druge oblike in prostore, v katerih more kljubovati zimskemu mrazu. Na trsnem lesu in kolju, kakor tudi na odpadlem listju in celo v zemlji so se naselili številni zimski ali trajni trosi, ki povzročajo v naslednjem letu nova okuženja (peronospore in oidija) in čakajo le ugodne prilike, da se izcimijo, t. j. pri 20—25° C.

Da kolikor mogoče omejimo razširjanje bolezni potom zimskih trosov, je potrebno, da že poleti od peronospore ali oidija napadene, zelene vršiče iz vinograda takoj spravimo in sežgemo. Dobro bi bilo tudi pobrati opadlo listje ter ga uničiti. Na vsak način pa moramo rožje v okuženih vinogradih po dovršeni rezi spraviti na kupe ter spremeniti v pepel. Trosom v zemlji žalibog ne moremo zlahka do živega ter jih zategadelj tudi ne moremo uničiti. Imamo pa sredstva, s katerimi moremo zabraniti, da zimski trosi ne vzklijejo v pomladi na trtnem lesu ter se ne morejo razširiti ob nastopu primerne toplote in vlage na ozelenele trtne dele. Eno teh sredstev je žveplenoapnena brozga, katero rabijo amerikanski sadjarji z velikim uspehom proti raznim boleznim in škodljivcem sadnega drevja. Tudi v Nemčiji se rabi žveplenoapnena brozga za zatiranje raznih trtnih in sadnih škodljivcev.

Žveplenoapnena brozga je rujavorudečkasta tekočina, katero dobimo, ako kuhamo žgano apno in fino zmleto žveplo z nekoliko vode. Za mazanje, ozir. škropljenje se da na ta način pridobljena tekočina potem mešati s poljubno množino vode. Žveplenoapnena brozga se pripravlja takole: Na 15 l vode vzamemo 2·2 kg žganega apna in 1.3 kg žvepla. Apno mora biti brez kamenatih primesi, dobro žgano in porabno v ta namen. Žveplo naj bo fino zmleto in popolnoma čisto, t. j. takšno, kakršnega se rabi zoper plesen v vinogradu. Za kuhanje vzamemo železno posodo, ki naj bo tako velika, da apno pri ugaševanju ne škropi iz nje. V posodo nalijemo naprej samo eno petino vode, katero hočemo uporabiti za prireditev brozge ter jo nekoliko segrejemo. Apno je polagati previdno kos za kosom v njo. Ko prične apno močno ugaševati, je med neprestanim mešanjem dodati žveplo, katerega smo poprej z nekoliko vode zmešali v gosto kašo, da se ne sprime v kepe. Ko je apno že popolnoma ugašeno, prilijemo še ostalo množino vode. Mešanico je nato kuhati eno uro ter med kuhanjem pridno mešati. Vodo, ki pri kuhanju izhlapeva, nadomeščamo z dolivanjem tople vode. Da moremo izvedeti koliko vode je izhlapelo, naredimo na drogu, katerega smo vzeli za mešanje znamenje z zarezo. Ko se je tekočina shladila, jo precedimo, da se izloči na dno sesedla gošča. Tako pripravljena žvepleno-apnena brozga se drži kakih mesec dni, ako jo spravimo v posode, ki jih držimo zamašene na hladnem mestu, kjer pa ne sme zmrzovati.

Izkušnje naprednih vinogradnikov v Sloveniji so baje dognale, da se z žveplenoapneno brozgo zabranjuje zlasti nastop oidija, ako se trsje namaže ž njo po končani rezi v februarju. To opravilo se priporoča osobito v vinogradih, kjer je bolezen v prejšnjem letu zelo hudo razsajala. V takšnih vinogradih je potrebno, da pri rezi ostrgamo vso staro skorjo raz starega dela trsa in potem pomažemo temeljito vse trtne dele s čepi in locni vred. V ta namen vzamemo primerno ščetko, katero namakamo v brozgo. Rožje znosimo iz vinograda in sežgemo. Za mazanje razredčimo žveplenoapneno brozgo do dve tretjini z vodo, t. j. da dodamo enemu litru brozge 2 litra vode, za poznejše škropljenje proti oidiju v poletnem času pa primešamo enemu litru brozge 30 litrov vode.

Opozarja se, da se vrši mazanje trsja samo v zimskem času, predno

so se začela očesa napenjati, najbolje po končani rezi meseca februarja. Poznejše mazanje, v mesecu marcu ali aprilu bi škodovalo očesom in se naj torej opusti. Za mazanje enega orala vinograda rabimo približno 30 l nerazredčene ali 100 l razredčene, t. j. za rabo pripravljene žvepljennoapnene brozge. Uspeh mazanja z žveplenoapneno brozgo obstoja tudi v tem, da namazano trsje poganja veliko pozneje, nego nenamazano. To je pripisovati vplivu solnčnih žarkov, koje namazano trsje vsled svoje svetle barve odbija, nenamazano pa privlačuje. Radi tega je namazano trsje pred pomladno pozebo bolj varno od nenamazanega.

Z žveplenoapneno brozgo škropimo razen proti oidiju tudi proti raznim boleznim na sadnem drevju, in sicer proti škrlupu (Fusicladium), proti kodravosti (Kräuselkrankheit), proti listnim in krvavim ušem, proti kaparjem in drugim rastlinskim in živalskim škodljivcem. Prvikrat je drevje mazati — približno enako, kakor trsje — dva do tri tedne predno požene popje. Pa tudi v poletnem času je škropiti proti škrlupu in drugim rastlinskim boleznim, in sicer pečkasto sadje prvič 4 do 6 dni po odpadu cvetnega listja, drugič pa, ko je sad dosegel debelost graha. Za obojekratno škropljenje se vzame na en del žveplenoapnene brozge 30 delov vode. V vlažno toplem poletju škropimo še tretjikrat, ko je sad že debel kakor oreh ter vzamemo sedaj na en del brozge 25 delov vode. Ne priporoča se škropiti ob vročem dnevnem času.

Koščičasto sadno drevje je bolj občutljivo, kakor pečkasto, vsled česar je vzeti za poletno škropljenje 40 delov vode na 1 del žveplenoapnene brozge. Ker ima mešanica neprijetno lastnost, da razjeda bakrene posode, je škropilnica takoj po uporabi temeljito osnažiti. Še boljše pa je rabiti znotraj pocinjene ali kositrene škropilnice ali pa škropilnice iz medi. Kdor ima opraviti s škropljenjem, stori dobro, ako si namaže roke in obraz z vazelino in zavaruje oči s primernimi očali.

Žveplenoapnena brozga ima pred drugimi sredstvi to prednost, da je zelo poceni in da se more uporabljati ne le proti bolezni na trsju, marveč tudi proti boleznim na sadnem drevju. Zatorej bi bilo želeti, da se poslužujejo tega sredstva vinogradniki in sadjerejci v obilni meri ter poročajo o morebitnih uspehih v strokovnem časopisju.

Žveplenoapneno brozgo izdeluje in razpošilja v malem in na veliko domača tvrdka Anton Jurca v Ptuju. Današnja cena je 3 Din za 1 kg.

Vekoslav Štampar.

* * *

Nabava štajerske kokoši za karlovaško oblast.

Svetovni glas naše štajerske rjave kokoši, ki je že davno znana in cenjena po vsej srednji in zapadni Evropi, se polagoma širi tudi v južnejše pokrajine naše države. In to je prav! Zakaj ne bi širili dobro, kar imamo, predvsem v domovini?

Dne 18. novembra t. l. je došla v Maribor nabavljalna komisija primorsko-krajiške oblasti iz Karlovca pod vodstvom kr. gospodarskega nadzornika Mraovića. Nabava se je vršila v soboto dne 14. septembra v Razvanju pri Mariboru, v nedeljo dne 15. na razstavnem prostoru v Mariboru, v ponedeljek dne 16. novembra pa v Št. Jurju ob j. ž. Nabavilo se je skupno 100 petelinov in 242 kokoši, večinoma iz letošnjih spomladanskih gnezd; kure so bile deloma tudi lanske. Kakovost živali je bila v splošnem dobra; deloma tudi prav dobra. Nekateri rejci posebno na mariborski razstavi, pa tudi v Razvanju in deloma v St. Jurju so prodali krasno izednačeno blago. Zato lahko upamo, da bodo odjemalci prav zadovoljni, čeprav so dobili vmes tudi nekaj srednje lepih živali. Vsaka prevzeta žival je bila takoj zaščitno cepeljena proti perutninski koleri, ki je v nekaterih okoliših obširne primorsko-krajiške oblasti epidemična. Živali iz Maribora in Razvanja so se odpremile v posebnem vagonu še v nedeljo zvečer. Najet spremljevalec je skrbel med potoma za krmljenje in napajanje. Prejeli smo razveseljivo vest, da so živali vse zdrave prišle na cilj.

Naši perutninarji so lahko zadovoljni. Prejeli so lep novec za svoje peteline in kokoši. Zgovorni glas denarja jim je pokazal, kako dobičkanosna postane lahko živinoreja tam, kjer dobro blago in sloves skrbita za visoko rejsko ceno.

Ob tej priliki pa moramo žal ugotoviti, da so nekateri perutninarji nameravali prodati blago, ki jim v naši oblasti ne dela časti. Sicer so bili redki, a naglašati le moramo, da nekateri rejci še vedno ne poznajo glavnih znakov naše pasme. Tako smo videli živali s perjem na nogah, s petimi prsti, z rumenimi nogami in kljunom. Ponekod manjka tudi potrebna snaga v kurjih hlevih, o čemur pričajo močno apnovite noge posameznih živali (kurje garje). Vse te živali so se morale seveda zavrniti. Naši perutninarji pa naj računajo s tem, da hočemo v bodoče v tem pogledu še mnogo strožje postopati. To je potrebno, da obdržimo in še razširimo izreden sloves, ki ga uživa naša perutnina.

Kupci so izražali namero tudi prihodnje leto zopet kupiti večjo število kur v naši oblasti, če bodo le z letošnjo pošiljko zadovoljni, o čemur smo pa prepričani. Ing. B. C.

* * *

Živinski semenj v Ljubljani dne 2. decembra. Prigon 172 konj, 82 volov, 50 krav, 8 telet, 2 koštruna in 50 prašičev. Cene: Voli prvovrstni za kg žive teže 9—9.25, rejeni 8.50—8.75, slabo rejeni 7.50—7.75; bušaki 7—7.25; krave rejene 6.50—7, klobasarice 3.75—4; telice debele težje 8—8.50, rejene 7—7.25; teleta težja debela 10—10.25, rejena 8.75—9.25, zaklana 13—14; prašiči špeharji domači 13.50—14.75, peršutarji 10.75—11.25, zaklani prašiči 15—15.50, banaški špeharji 16—17.50, plemenski prasci komad 150—200, koštruni 4.50—5. Obisk sejma je bil zelo slab. Cene so ostale neizpremenjene. Mnogo je vplivalo slabo vreme.

KMETSKI HRANILNI IN POSOJILNI DOM
registrovana zadruga z neomejeno zavezo
v Ljubljani
Tavčarjeva (Sodna) ulica št. 1, pritličje.
Vloge na knjižice in tekoči račun po najugodnejšem obrestovanju. — Krediti v tekočem računu. — Eskont menic. — Inkaso.
Posojila na vknjižbo, proti poroštvu, zastavi premičnin in vrednostnih papirjev. — Čekovni promet. — Nakazila.
Račun poštne hranilnice št. 14257. — Brzojavke „KMETSKIDOM“. Poslovne ure od 8.—12½, dopoldne in od 3.—4½, popoldne.

Edino najboljši

Telefon 913
Šivalni stroji in kolesa so le Josip Petelinc-a Ljubljana (blizu Prešernovega spomenika ob vodi) znamke Gritzner, Phönix in Adler za rodbinsko, obrtno in industrijsko rabo.
Pouk v vezenju in krpanju brezplačen.
Večletna garancija. Delavnica na razpolago.

Najtrpežnejše strešno kritje!
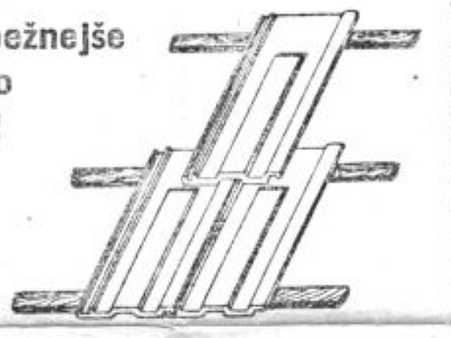
ZDRUŽENE OPEKARNE D. D.
Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 13.
preje
VIDIC - KNEZ
TOVARNE NA VIČU IN BRDU
nudijo v poljubni množini — takoj dobavne — najboljše preizkušene modele strešnikov z ene ali dvema zarezama kakor tudi bobrovcev (biber) in sidro opeko. — Na željo se pošlje takoj popis in ponudba!
STEKLENI STREŠNIK VEDNO V ZALOGI.

Jugoslovanski kreditni zavod v Ljubljani
Marijin trg štev. 8
sprejema hranilne vloge in vloge na tekoči račun ter jih obrestuje najugodneje. Vezane vloge obrestuje po dogovoru. — Podeljuje proti dobremu poroštvu osebna, trgovske in obrtne, posebno kratkoročne kredite.

Pokrov z uro!
GOSPODINJE, ŠIVILJE, OBRTNIKI!
Do sedaj neprekosljivi šivalni stroji KÖHLER z 10 letnim jamstvom
se dobe v najmodernejših opremah za rodbino, šivilje, krojače in čevljarje pri tvrdki
IV. AUERHAMMER, Ljubljana, Kolodvorska 3.
Zaloga za Gorenjsko: LOVRO REBOLJ V KRANJU.
Prodaja se tudi na obroke.

Izšla je
BLASNIKOVA
VELIKA PRATIKA
za navadno leto 1926,
ki ima 365 dni.
„VELIKA PRATIKA“
je najstarejši slovenski kmetijski koledar, koji je bil najbolj vpoštevan že od naših pradedov.
Tudi letošnja obširna izdaja se odlikuje po bogati vsebini, zato pride prav vsaki slovenski rodbini.
Dobi se v vseh trgovinah po Sloveniji in stane 5 Din. Kjer bi jo ne bilo o dobiti, naj se naroči po dopisnici pri
J. Blasnika naslednikih
tiskarna in litografični zavod
LJUBLJANA — BREG ŠTEV. 12.

PRVOVRSTNA ljutomerska VINA
proda po ceni oskrbništvo graščine Gornja Radgona.

TISKARNA „MERKUR“
TRG. - INDUSTR. DELNIŠKA DRUŽBA
LJUBLJANA
Simon Gregorčičeva ulica 13
Telefon št. 552 Telefon št. 552
Se priporoča za izdelavo vseh v tiskarsko stroko spadajočih del.
LASTNA KNJIGOVEZNICA

Ljubljanska posojilnica
r. z. z o. z.
v Ljubljani, Mestni trg 6
sprejema vloge na hranilne knjižice in tekoči račun ter jih obrestuje najugodneje.
Večje in stalne vloge obrestuje po dogovoru.
Posojila daje proti popolni varnosti na vknjižbe, poroštva in proti zastavitvi.

DUBIED
Najboljši švicarski pletilni stroji na svetu
znamke DUBIED
za obrt in industrijo. — Edina tovarniška zaloga za Slovenijo
Josip Petelinc, Ljubljana
blizu Prešernovega spomenika.

„Panonija“
osrednja gospodarska zadruga
Maribor
Izvoz sadja, krompirja in drugih kmetijskih pridelkov preskrba kmetijskih in gospodarskih potrebščin.
Prostori v Meliski ulici 12 na dvorišču (pred „Orient“).

Največje vrtnarsko podjetje v Jugoslaviji
VRT Džamonja in drugovi, dr. z o. z. v., Maribor.
Največji izbor raznovrstnih plemenitih sadnih dreves (cepov) v najplemenitejših vrstah in v vseh oblikah. Plemenite vinske trte na amerikanskih podlogah, kakor tudi cepe in podloge istih. Semena zelenjave, cvetja in gospodarskih rastlin. Cvetje v loncih in razno okrasno grmovje in drevje imamo celo leto. — Zahtevajte cenike.

Odvetnika
dr. Alojzij Vrtačnik in dr. Drago Marušič
naznanjata, da sta preselila svojo pisarno iz Gledališke ulice 8 v Tavčarjevo (Sodno) ulico št. 1.

„Srgo“ patrona uniči sigurno vse poljske miši.
Jugoslovanski izdelek, ki prekosi vse dosedanje inozemske izdelke te vrste. — Zahtevajte ponudbe!
Železarna in livarna:
A. Pogačnik, Ruše pri Mariboru.

Najbolje in zato najcenejše kupite edino le pri
Josip Petelinc
pletenine, majce, volno, žepne robce, kravate, palce, nahrbtnike, spodnje hlače, otroško trikot perilo, kompletne potrebščine za čevljarje, krojače, sedlarje, šivilje
v Ljubljani
ob vodi, blizu Prešernovega spomenika.
Na veliko in malo!

Naročajte „KMETIJSKO MATICO“!

Krojači, šivilje in nešivilje!
S 1. januarjem pričetek
krojnih tečajev.
Razpošiljanje in izdelovanje krojev po meri.
Krojni pouk s pošto poleg učnih rizb.
Dipl. krojna šola, Stari trg št. 19/I., Ljubljana.

Dalmatinski Ia portland cement svetovne znamke SALONA (TOUR) Vedno v zalogi pri „EKONOM“ osrednja gospodarska zadruga v Ljubljani, r. z. z o. z.

Odgovorni urednik: MILAN MRAVLJE. — Za Konzorcij »Kmetskega lista«: IVAN PUCELJ, narodni poslanec. — Za tiskarno »Merkur«: ANDREJ SEVER.